

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR. 98 din 09.06.2010

Dosar nr: 497/2009

Petiția nr: 10.687/07.12.2009

Petenți: I A

Reclamat: Ministerul Justiției, Curtea de Apel Iași, Tribunalul Iași

Obiect: decizii diferite date de instanțele de judecată în cauze asemănătoare, prevederi discriminatorii din *Legea nr. 19/2000*.

I. Numele și domiciliul părților

I.1. Numele și domiciliul petentului

I.1.1. I A ,

I.2. Numele și sediul reclamațiilor

I.2.1. Ministerul Justiției, Str. Apolodor nr. 17, sector 5, București;

I.2.2. Curtea de Apel Iași, Str. Anastasie Panu nr. 25, Iași, județul Iași;

I.2.3. Tribunalul Iași, Str. Anastasie Panu nr. 25, Iași, județul Iași.

II. Obiectul sesizării

Petentul arată că este discriminat prin soluțiile diferite date de instanțele de judecată privind calculul pensiei.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Petentul consideră că este discriminat prin soluțiile diferite date de instanțele de judecată privind calculul pensiei, și prin prevederi discriminatorii din *Legea nr. 19/2000*.

IV. Procedura de citare

Părțile a fost citate pentru data de 19.01.2010.

La audierea din 19.01.2010 părțile nu s-a prezentat.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

V. Susținerile părților

Petentul, prin petiția înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD) cu **nr. 10.687/07.12.2009**, arată că este discriminat prin soluțiile diferite date de instanțele de judecată privind calculul pensiei.

CNCD, prin citație, a ridicat din oficiu excepția de necompetență materială, arătând că nu se poate pronunța asupra practicii judiciare neunitare.

Excepția a fost susținută de primul (**Adresa nr. 140306/14.12.2009**) și de al treilea reclamat (adresă înregistrată cu **nr. 415/15.01.2010**).

Petentul, prin adresa înregistrată cu **nr. 497/18.01.2010** arată că obiectul petiției este prevederea discriminatorie din **Legea nr. 19/2000** (art. 156).

Față de acest obiect, s-a ridicat din oficiu excepția de necompetență materială, arătând că CNCD nu se poate pronunța asupra prevederilor legale.

VI. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director reține că petentul consideră că este discriminat prin soluțiile diferite date de instanțele de judecată privind suplimentul postului și suplimentul corespunzător treptei de salarizare. Ulterior, petentul a modificat obiectul petiției, considerând că discriminarea provine din prevederi legale.

În drept, Colegiul Director reține următoarele:

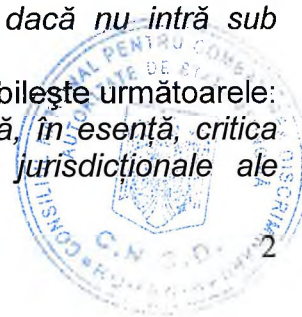
Constituția României, prin art. 16 alin. 1 garantează dreptul la egalitate: „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 1 prevede interzicerea generală a discriminării: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.”

Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), republicată, la art. 2 alin. 1 stabilește: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Conform art 2, alin. (4) din **O.G. nr. 137/2000**, republicată: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”

Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 a Curții Constituționale stabilește următoarele: „Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale

Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art.16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării», iar potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit.c), precum și art.20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art.20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, prin care s-a scos din competența Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

1. Privind primul obiect (deciziile diferite date de instanțele de judecată în cauze asemănătoare), excepția de necompetență este motivată prin următoarele:

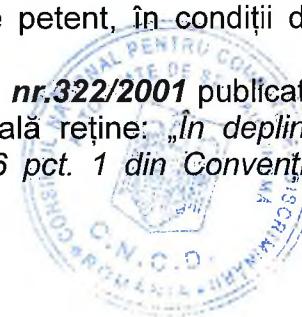
Analizând faptele reținute în petiție, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din **Convenție**, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă” (FREDIN împotriva SUEDEI, 18 februarie 1991, § 60; HOFFMAN împotriva AUSTRIEI, 23 iunie 1993, § 31, SPADEA și SCALAMBRINO împotriva ITALIEI, 28 septembrie 1995, STUBBINGS și alții împotriva REGATULUI UNIT, 22 octombrie 1996, § 75).

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază un criteriu. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Colegiul Director reține, astfel cum este formulată petiția, că petentul a promovat acțiuni civile în instanță, fiind pronunțate hotărâri prin care au fost respinse acțiunile civile formulate de petent.

Colegiul Director este de opinie că în fapt, aspectele invocate de petenți corelativ circumstanței concretizate generic în restricție, excludere, deosebire, preferință se circumstanțiază ipso facto prin actul de justiție, respectiv prin pronunțarea unor sentințe ale instanțelor judecătorești. Astfel, ipoteza generică de tratament diferit ia naștere prin efectul pronunțării hotărârilor judecătorești ipotetic neunitare și se materializează prin pronunțarea unor hotărâri judecătorești de admitere a acțiunilor comparativ cu pronunțarea unor hotărâri judecătorești de respingere a acțiunilor, indicate de petent, în condiții de analogie sau comparabilitate.

Or față de aceste aspecte, Colegiul Director ia act de **Decizia nr.322/2001** publicată în **Monitorul Oficial nr. 66/2002**, prin care Curtea Constituțională reține: „În deplină concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 6 pct. 1 din Convenția

pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (ratificată prin Legea nr.30 din 18 mai 1994) și alte tratate internaționale la care România este parte, Constituția României consacră în cap. VI, intitulat «Autoritatea judecătorească», principiile organizării și înfăptuirii justiției în țara noastră. În conformitate cu aceste principii, în România justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege [art.125 alin.(1)], compuse din judecători independenți care se supun numai legii [art.123 alin.(2)]. [...] În scopul garantării independenței [...] prin Constituție a fost instituit, ca o a treia componentă a autorității judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii, compus în exclusivitate din magistrați aleși de Parlament, care are ca principală funcție asigurarea inamovibilității, a independenței și a imparțialității judecătorilor [...] prin puterea de decizie în ceea ce privește promovarea în funcție și transferarea judecătorilor, precum și prin rolul de consiliu de disciplină al judecătorilor. [...] Pe baza textelor constituționale menționate, Curtea reține că justiția este în exclusivitate o funcție a statului, care, potrivit art.125 alin.(1) din Constituție, se realizează prin Curtea Supremă de Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, fiind exclusă posibilitatea desfășurării activității de jurisdicție de către alte structuri sau de către persoane ori instituții private. Curtea reține, de asemenea, că activitatea de judecată se înfăptuiește, în numele legii, exclusiv de către membrii acestor instanțe, adică de judecători, întrucât doar cu privire la aceștia se proclamă prin art.123 alin.(2) din Constituție că sunt independenți și se supun numai legii. În consecință, este exclusă posibilitatea de a se atribui puterea de judecată, imputernicirea de a supune dreptul și altor persoane decât judecătorilor.”

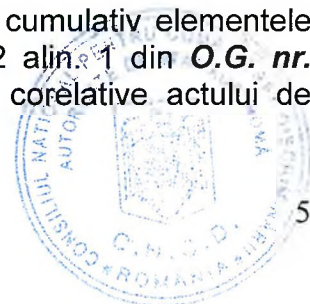
Colegiul Director ia act de art. 125 alin. 1, alin. 2 și alin. 3 din **Constituția României** care statuează înfăptuirea justiției potrivit legii, dispunând că justiția este unică și imparțială, egală pentru toți iar judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. Aceasta face ca în activitatea de judecată, judecătorii să nu poată fi supuși nici unei directive din partea puterii legislative sau executive.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că puterile publice nu pot adresa instrucțiuni instanțelor de judecată, în speță membrilor acestora în ceea ce privește exercițiul funcțiilor lor și nici să interzică executarea hotărârilor judecătorești pronunțate. (VAN DE HURKC împotriva OLANDEI, 19 aprilie 1994, § 45, coroborat cu Benthem împotriva OLANDEI, 23 octombrie 1985, § 40; H. împotriva BELGIEI, 30 noiembrie 1987, § 50; BELILOS împotriva ELVEȚIEI, 29 aprilie 1988, § 64).

Pe de altă parte, reținem că textul constituțional din art. 129 statuează că „*Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*”. Astfel, controlul legalității hotărârilor judecătorești este asigurat în cadrul sistemului căilor de atac.

De altfel, față de aspectul de fapt subsecvent al petiției privind modalitatea în care instanțele de judecată au interpretat și aplicat dispozițiile legale în materia suplimentului postului și suplimentului corespunzător treptei de salarizare relative la situația petentului, Colegiul Director este de opinie că, astfel cum a statuat și Curtea Constituțională, interpretarea legii este atributul suveran al instanței de judecată în opera de înfăptuire a justiției, iar controlul acestei interpretări se realizează prin exercitarea căilor de atac. (**Decizia Curții Constituționale nr. 51 din 5 octombrie 1993, Decizia nr. 120 din 16 noiembrie 1994, Decizia nr. 39 din 10 aprilie 1996, Decizia nr. 300 din 1 iulie 1997, Decizia nr. 151 din 27 octombrie 1998, Decizia nr. 160 din 10 noiembrie 1998, Decizia nr. 14 din 9 februarie 1999, Decizia nr. 64 din 11 aprilie 2000, Decizia nr. 74 din 25 aprilie 2000, Decizia nr. 93 din 11 mai 2000, Decizia nr. 24 din 29 ianuarie 2002, Decizia nr. 282 din 29 iunie 2004.**)

Raportându-ne în acest sens, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale discriminării astfel cum este reglementată în art. 2 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată, Colegiul Director nu poate reține aspecte corelative actului de

justiție per se, cu privire la modalitatea de interpretare și aplicare a legii, atribut exclusiv al instanțelor de judecată.

Astfel cum s-a pronunțat în jurisprudența sa, Colegiul Director este de opinie că prin efectul interpretării neunitare a legii, se poate naște circumstanța ipotetică a unui tratament generic de excludere, restricție, preferință sau deosebire. Acesta circumstanță se poate materializa ipso facto într-un tratament diferențiat prin efectul hotărârilor judecătorești contradictorii, având în vedere acordarea unor drepturi corelativ neacordării unor drepturi, în ceea ce privește persoane aflate în situații analoge. (**Hotărârea nr. 185 din 16.07.2007, Hotărârea nr. 86 din 13.02.2008** și altele).

Colegiul Director a reținut că într-o cauză Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că prin hotărârile judecătorești contradictorii, inclusiv ale curții supreme, efectul recunoașterii beneficiului drepturilor prevăzute de lege comparativ cu persoane aflate în situații similare cărora nu li s-a recunoscut același beneficiu al drepturilor, a rezultat în încălcarea art. 14 în conjuncție cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. (BEIAN împotriva ROMÂNIEI, **Hotărârea din 6 decembrie 2007, Cererea nr. 30658/05**)

Însă astfel cum a reținut în jurisprudența sa, Colegiul Director a luat act că în sesizarea unor chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea unor instanțe judecătorești, în scopul de a „*asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României*”, legiuitorul român a instituit procedura recursului în interesul legii. Astfel, potrivit art. 329 **Cod procedură civilă**, recursul în interesul legii are ca obiect, în exclusivitate, chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești. Potrivit alin. 3 al art. 329 **Cod procedură civilă** „*dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe*”. Competența de a se pronunța asupra recursului în interesul legii revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, în Secțiuni Unite, cu participarea și concluziile reprezentantului Ministerului Public.

Astfel, în raport cu petiția, așa cum este formulată, Colegiul Director reține că în cauză sunt aplicabile principiile organizării și îndeplinirii justiției în țara noastră, transpuse în **Constituția României** și care statuează în art. 126 alin. 1 că „*În România justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*”, fiind exclusă posibilitatea desfășurării activității de jurisdicție de către alte structuri sau de către persoane ori instituții private. Coroborând acest aspect fundamental incident petiției deduse soluționării, Colegiul Director, este de opinie că, în speță, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, ca autoritate de stat, autonomă, nu poate analiza statuările instanțelor judecătorești, nu se poate pronunța sine qua non asupra aspectelor corelative actului de justiție, în special cu privire la modalitatea de interpretare și aplicare a legii, atribut exclusiv al instanțelor de judecată. CNCD nu poate adresa instrucțiuni instanțelor, în speță membrilor acestora în ceea ce privește exercițiul funcțiilor lor și nici să interzică executarea hotărârilor judecătorești pronunțate. (VAN DE HURKC împotriva OLANDEI, 19 aprilie 1994, § 45, coroborat cu Benthem împotriva OLANDEI, 23 octombrie 1985, § 40; H. împotriva BELGIEI, 30 noiembrie 1987, § 50; BELILOS împotriva ELVEȚIEI, 29 aprilie 1988, § 64).

2. Privind al doilea obiect (prevederi cu caracter de lege), Colegiul Director, conform **Deciziei nr. 997 din 7 octombrie 2008** a Curții Constituționale, constată că nu are competența materială de a se pronunța prin hotărâre asupra actelor normative cu caracter de lege.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu are competența materială de a se pronunța asupra efectului creat prin soluționarea diferită de instanțe diferite a acțiunilor civile având același obiect, nici asupra prevederilor cu caracter de lege;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii: —

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

VASILE VASILE-ALEXANDRU – Membru

VLAȘ CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării 22.06.2010

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, în fața instanței de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și**

sanționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.